

ЗА НАУКОВІ КВАДРИ

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

Видається з 1933 р.

№ 13 (1786)

6 КВІТНЯ 1990 РОКУ.

Ціна 2 коп.

ПРОЛОГУ КОНФЕРЕНЦІЇ

З квітня в Актовому залі корпусу гуманітарних факультетів розпочала роботу 46-а звітна студентська наукова конференція, присвячена 125-річчю нашого учбового закладу.

Треба сказати, що формальні показники рівня студентської науки в ОДУ спроявляють нібито й добре враження: перше місце серед вузів республіки, почесні грамоти Мінвузу УРСР, безліч дипломів усіх ступенів (ними аж рясно у вестібулю). Які ж, однаке, реальні успіхи? Що уявляє собою статистика, коли поглянути на неї з вивороту? Чи справді існує в нас така собі цілісна система наукової творчості молоді?

Цим питанням присвятив свій виступ на пленарному засіданні проректор з наукової роботи професор М. М. Чесноков.

Резюмуючи його виступ і даний у ньому аналіз стану студентської науки в ОДУ, зазначимо, що успіхи наші досить-

таки ефемерні. Так, ми вели перед у групі університетів УРСР за кількістю поданих наукових робіт студентів і за кількістю нагород. Але що криється за цим: 8 перших місць, 9—других, 22—третіх і 21 заочувальний диплом. А треба було б, щоб все виходило навпаки, як це робиться у вузах, що нас випереджують — Київському політехнічному, Львівському політехнічному, Київському і часом навіть в Ужгородському університетах.

Не дуже блискучі справи і з науковими публікаціями, авторськими свідоцтвами на винаходи. Серйозні успіхи, відверто кажучи, досить-таки рідкісні. Беремо кількість, а не якість.

Не дуже зацікавила наших студентів — і це відчувається досить виразно — й наукова конференція, про яку йде мова. Поглянеш у зал — мало ко-

(Закінчення на 2-й стор.).

◆ «Еще все вместе...».

Фото В. ПАЩУКА.

З архіву «ЗНК».

Колективний договір укладено на підставі Постанови Президії ЦК КПРС і Держкомпраці СРСР від 27 лютого 1987 року і Постанови Мінвузу УРСР та Республіканського комітету працівників народної освіти й науки № 11—37 від 12 січня 1990 року.

Колективний договір — це форма соціалістичного управління в ОДУ. Він визначає відносини адміністрації і трудового колективу в питаннях економічного й соціального розвитку і вкладається профспілковим комітетом від імені трудового колективу з адміністрацією в особі ректора університету.

Адміністрація: забезпечує своєчасне виконання зобов'язань, записаних до колективного договору; щокварталу доповідає профкомові про хід їх виконання; щороку звітує про виконання договору на конференції трудового колективу; не рідше, ніж раз на рік, проводить разом з профкомом перевірку виконання пунктів договору.

Профспілковий комітет: тримає під постійним контролем своєчасність виконання заходів, передбачених у колективному договорі; разом з адміністрацією організовує виконання спільних зобов'язань; щокварталу заслуховує звіт адміністрації про хід виконання колективного договору і вимагає усунення недоліків; щороку звітує про виконання пунктів договору на конференції трудового колективу.

В разі потреби профспілковий комітет порушує перед відповідними організаціями клопотання про звільнення з роботи чи притягнення до відповідальності керівників осіб, які не виконали зобов'язань, записаних у колективному договорі, а також керівників, що виявляють бюрократизм або порушують

Колективний договір

ODEСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА НА 1990 РІК

законодавство про працю.

Трудовий колектив: виконує заходи для здійснення вимог колективного договору; заслуховує звіти адміністрації і профспілкового комітету про хід виконання колективного договору; ставить, у разі потреби, питання про притягнення до відповідальності осіб, що не виконують зобов'язань, записаних у колективному договірі.

РОЗДІЛ I. ВИРОБНИЧІ ВІДНОСИНИ

1. Погодинно оплачувати працю викладачів, які замінюють відсутніх (хвороба, відрядження) колег за умови виконання тими, хто замінює, річного навчального навантаження у повному обсязі.

Відповідальні — проректори ОДУ М. П. Коваленко, Л. О. Ануфрієв. Строк виконання — до 1 вересня 1990 року.

2. Для ширшого залучення студентів до участі в господарюваних науково-дослідних роботах передбачити при укладанні договору виділення не менш, як двох процентів фонду заробітної плати на оплату праці студентів, які працюють за сумісництвом в НДЧ.

Відповідальні — проректор М. М. Чесноков, строк виконання — до 15 грудня 1990 року.

3. Для поліпшення роботи госпрозрахункових підрозділів адміністрація НДЧ повинна щокварталу, за 10 днів до його початку, доводити до відома підрозділів основні показники діяльності, а через півтора місяця

після закінчення кварталу підбивати підсумки по кожному підрозділу і кожній госпітеті, вказуючи матеріальні витрати й прибутки.

Відповідальні — заступник проректора з НДЧ Д. І. Маринич.

4. Проводити атестацію викладачів і наукових працівників згідно з конкурсом.

Відповідальні — проректор ОДУ М. П. Коваленко.

5. Розробити статус науково-працівника ОДУ.

Відповідальні — проректор М. М. Чесноков. Строк виконання — до 1 вересня 1990 року.

6. Адміністрація НДЧ заразовувати працівників на госпітету за сумісництвом протягом року. Документи на оплату подавати за два тижні до виплати.

Відповідальні — заступник проректора Д. І. Маринич.

7. Працівникам університету, які йдуть у планові відпустки за графіком чи за заявами, виплачувати заробітну плату не пізніше, як за три дні до початку відпустки.

Якщо зарплату видають несвоєчасно, строк відпустки, на вимогу працівника, повинен відповідно переноситися.

Відповідальні — проректор М. П. Коваленко і головний бухгалтер М. А. Переякін.

8. Не залучати до роботи у вечірні години і не посилати у відрядження жінок, які мають малолітніх дітей, без їхньої згоди.

Відповідальні — декани факультетів і керівники підрозділів, З 1 вересня 1990 року.

ректор В. С. Плинський.

в) передати ліміти капітальних вкладень міськвикономкомові на 1991 рік у сумі 300 тисяч карбованців.

Відповідальні — проректор В. С. Плинський.

3. Закінчити ремонт і підготувати базу відпочинку в Чорноморці до 25 травня 1990 року.

Відповідальні — проректори А. В. Нечаєв, В. С. Плинський, начальник бази відпочинку Л. В. Маликов.

4. Вивчити питання про проектно-пошукові роботи для будівництва учебово-лабораторного корпусу.

Відповідальні — проректор В. С. Плинський.

5. Реконструювати КБО в Чорноморці в ідаліні зимового типу.

Відповідальні — проректор В. С. Плинський, строк виконання — IV квартал 1990 року.

6. Подавати матеріальну допомогу викладачам і працівникам у будівництві кооперативного житла та впорядкуванні садово-городніх твариств.

Відповідальні — ректор І. П. Зелінський, голова профкому Л. Х. Калустян.

7. Запровадити одноразову грошову винагороду працівникам університету, які виходять на пенсію, в розмірах: якщо стаж роботи дорівнює 20 років — 3 оклади, 15 — 2 оклади, 10 — 1 оклад.

8. Запровадити грошову допомогу в розмірі 25 карбованців щомісяця матерям, які перебувають у відпустці для догляду дитини до півтора року.

Питання охорони праці й техніки безпеки викладено в додатку до колективного договору.

Ректор університету І. П. ЗЕЛІНСЬКИЙ. Голова профкому Л. Х. КАЛУСТЬЯН.

1. Добитися, щоб міськвикономком прийняв 300 тисяч карбованців на будівництво державного житла на 1991 рік.

2. Відповідальні — проректор В. С. Плинський.

2. Добитися розв'язання питання про спорудження кооперативного житлового будинку. Для цього:

а) розв'язати питання про відселення в 1991 році з площа забудови;

б) добитися проектування житлового будинку в 1990 році.

Відповідальні — про-

ПРОЛОГ КОНФЕРЕНЦІЇ

[Закінчення.]

Початок на 1-й стор.]. го, крім сотні гостей, запрошеніх з 20 вузів країни, побачиш. (Додам від себе, що й ті з наших студентів, які прийшли на конференцію, десь порозбігалися, що й закінчився виступ проректора).

Аналіз програми конференції також наводить на певні висновки. Різко підував інтерес до суспільних наук: кафедра політичної історії (колишня історія КПРС) спромоглася на підготовку лише 12 доповідей, та то студентів-істориків.

На диво мало робити підготували юристи — найменше за всіх, хоч факультет, як відомо, найбагатолюдніший.

Ще один момент, який просто лякає представники, так би мовити, найгуманітарніших наук (Філфак, РГФ) не зацікавились етичною і естетичною тематикою — жодній доповіді!

Не зираються, з усього видно, робити жодного повідомлення на гуманітарні теми й прихильники природничих наук. Чи не перевелися вже зовсім фізики-лірики! Але якщо ми ведемо зазрас мову про гуманізацію освіти, то треба говорити й про спільні роботи гуманітаріїв і природознавців...

Ведучі далі, слідом за М. М. Чесноковим, тематичний аналіз програми конференції, напралляш усе ж таки на явно позитивні зміни. Особливо при-

Помилкою Щепкіна було лише те, що він, не маючи нових кадрів викладачів (а підготувати їх не було зможи за такий недовгий час), одразу ж усунув від роботи значну кількість досвідчених спеціалістів, яких, безперечно, можна було використати і взяти від них найпотрібніше, що згодом було й зроблено.

Наприкінці квітня 1919 року до Одеси прибула уповноважений Наркомосвіти України Н. Малич — для організації керівництва вищою школою. Він почав впроваджувати в життя заходи Наркомосвіти щодо реорганізації вищої школи. А вони були такі: на чолі кожного вищого учбового закладу стояв затверджений Наркомосвітою України комісар. Збори комісарів усіх вузів Одеси становили Раду комісарів вищих учбових закладів — РКВУЗ. Виконавчим органом РКВУЗу була президія Ради, що складалася з голови президії, його заступника і секретаря. РКВУЗу надавалося право ухвалювати рішення у справах місцевого характеру. Питання загальнодержавного масштабу передавались до розгляду Наркомосу. Про свою діяльність РКВУЗ інформував президію губвінкому, надсилаючи копії протоколів засідань, що проходили кожного дня у визначений час, а також ухвалені рішення. Головою РКВУЗу Одеси і комісаром університету до початку липня 1919 року був Н. Малич, а після його від'їзу — Є. М. Щепкін.

Згідно з «Тимчасовим положенням... про керівництво вищими учбовими закладами», затвердженним Наркомосом України, всі вузи мали вести роботу в трьох напрямках: науковому, науково-навчальному й освітньому. Керувати цими галузями роботи в кожному вузі мали створювані там ради: наукова, науково-навчальна й освітня.

За «Тимчасовим положенням» наукова рада складалася з усіх, хто вів наукову роботу. Для поточній роботи рада віділяла президію з виконавськими функціями. Рада затверджувала навчально-допоміжні установи і порядок їх використання, розглядала й затверджувала плани роботи й дослідження, розподіляла замовлення на роботи між членами ради, проводила вибори членів

вабливими, новими, сміливими здаються теми доповідей підсекцій філософії, гуманітарних і природничих факультетів, історичного краєзнавства. Скажімо, про статус людини у світі і проблему позаземних цивілізацій, про філософські погляди В. Солов'йова, М. Бердяєва, Е. Фромма, Ж.-П. Сартра, про проблему засобів і цілей у Великій Жовтневій соціалістичній революції.

Чимало цікавих доповідей можна сподіватись і на інших секційних засіданнях. А втім, зустрічаєш у програмі й такі теми, що аж подив бере. Наприклад, «Людський фактор: суть, закономірності розвитку і шляхи активізації».

Відчуваєте? Знов оте зашкарубле — не людина, а фактор. Та ще й треба того фактора активізувати, сублімувати, як дріжді. Скільки ж можна дивитися на людей, як на хімічні елементи, на «людський матеріал», за Платоновим...

Сьогодні, коли верстається цей номер, проходять секційні засідання. Наскільки нам відомо, прiemні сюрпризи підготували наші гости — студенти з Томська, Вільнюса, Чернівців та з інших міст. Найцікавіші, найзмістовніші доповіді «ЗНК», як і завжди, запропонує читачам (у реферативній формі).

Ю. ВИНОГРАДОВ.

наукового відділу, розглядала й затверджувала звіти про діяльність, видавала наукові праці, делегувала вчених на з'їзи тощо.

Науково-навчальна рада складалася з делегатів факультетських рад (по 24 чоловіка від кожного). Щороку оновлювалася половина членів ради. Кожного з них можна було відкликати. Рада розглядала й затверджувала на основі до-

бюджет і подавала його на затвердження комісарові, вела облік витрат, складала майнові договори, складала інструкції для бухгалтерії, стежила за всим господарським життям вузу.

Посади ректора й проректора було скасовано. Керівництво вузами зосереджувалось у руках комісарів (голови РКВУЗу). Він затверджував інструкції, видавав накази й по-

старости вузу. Вибори факультетських рад в університеті мали закінчитися до 20 червня. В разі непроведення виборів ради факультетів мали працювати без представників студентства. Останній строк виборів намічався на 22 червня 1919 року.

Виходячи з досвіду РРФСР і грунтуючись на постанові Раднаркому РРФСР від 1 жовтня 1918 року, Раднарком Ук-

висунути будь-який громадянин республіки. Всі, хто викладав у вузі, діставали загальнє найменування — «викладач». Інші титули скасовані. Особи, які вели заняття у вузах під керівництвом викладачів (лаборанти, прозектори і т. д.), нарікались асистентами. Для проведення перевиборів викладачів та асистентів, для займання вільних посад на кафедрах у кожному місті створювався спеціальний орган у складі всіх комісарів вузів та обраних від усіх факультетів і відділів представників викладачів (на 2 чоловіка менше загальної кількості комісарів). Цей орган мав щороку подавати Наркомосу списки викладачів, які підлягали перевіренню згідно з нормами Наркомосу, після чого Наркомос створював конкурсні комісії.

I. КАЛМАКАН,
доцент кафедри
історії СРСР.
(Далі буде).

◆ Присвячена 125-річчю університету, конференція молодих вчених, зібрала, як ніколи, багато гостей-представників численних вузів не лише України й Молдавії, але й РРФСР, прибалтійських республік. Наш фотокореспондент В. Пащук сфотографував групу учасників конференції. На знімку посланці п'яти університетів: Во лодимир Король (Уральський у-т), Ігор Петрюк (Чернівецький у-т), Уляна Комарова (Ростовський у-т), Анна Лупинос (Запорізький у-т), Євген Пинхасик (Казанський у-т).

Сторінки Історії

ДО СТВОРЕННЯ ОДЕСЬКОГО (НОВОРОСІЙСЬКОГО) УНІВЕРСИТЕТУ: 1917—1920 рр.

повідій факультетів їх кошториси (бюджети), визначала кількість факультетів, затверджувала відрядження, відкривала й реорганізовувала учебно-допоміжні установи, розглядала звіти про науково-навчальну роботу й передавала їх комісарові, делегувала представників на з'їзи.

Факультетські ради складалися з усіх професорів, невеличкої кількості аспірантів і представників студентів, кількості яких дорівнювала кількості професорів. Факультетська рада розглядала звіти про діяльність підпорядкованих факультетів начально-допоміжних установ, обирали представників до науково-навчальних рад і господарського комітету, добирала викладачів та асистентів, складала загальні плани викладання й умови заражування слухачів на факультети, проводила прийом слухачів, корувала всією науковою і навчальною діяльністю.

Освітня діяльність вузу полягала в проведенні для трудачів лекцій з різних галузей знань, в організації виставок, з'їздів, екскурсій, у створенні культурно-освітніх товариств, народних бібліотек, музеїв, у видаванні підрручників тощо.

Господарська діяльність вузів відмежувалася від адміністративної і концентрувалася в руках господарської ради (госпради), що складалася з представників факультетських рад, наукової й освітньої рад (по 2 чоловіка від кожної), з представників службовців у половинні кількості і запропонованого спеціаліста з дорадчим голосом. Членів госпради, за винятком запрошеного спеціаліста, обирали на 3 роки. На підставі пропозицій рад факультетів госпрада складала

станови у справах, що стосувалися всіх установ учбового закладу, стежив за проведением в житті декретів і розпоряджень Наркомосу, затверджував звіти про наукову, навчальну й освітню діяльність учбового закладу, проекти їх бюджетів, клопотання рад про штати й заохочення, розв'язував усі питання щодо організації того чи іншого учбового закладу. Відповідав комісар та кож за політичну освіту службовців, студентів, за поліпшення матеріального становища всіх працівників вузів, особливо тих, кого принижували й кривдили до революції. Своїми діями й рішеннями комісар мав бути «зразком революційної творчої свідомості пролетаріату-переможця, зразком комуністичної дисципліни, підкреслюючи це на кожному кроці».

Таким чином, «Тимчасові правила» («Тимчасові положення» — І. К.) вносили радикальні зміни в організацію керівництва вищою школою, демократизували її, розбудили кафедру автономізації і концентрували керівництво в руках Радянської влади.

Згідно з «Тимчасовим положенням», у травні 1919 року в Одеському університеті розгорнулася перебудова. Оскільки адміністрація і ради вузів, які існували досі, скасовані, то РКВУЗ Одеси дав комісарам вузів наказ про те, що до створення нових органів, передбачених «Тимчасовим положенням», керівництво навчальними й науковими справами повинні були взяти на себе декани факультетів. При деканах створювались факультетські ради, до яких входили і представники студентства. Робота щодо організації виборів серед студентів покладалася на

райони видав декрет «Про деякі зміни в складі й структурі вищих учбових закладів УРСР», згідно з яким всі вчені ступені й звання, а також пов'язані з цим привileї і права скасовані. Працівники кафедри займали посади за конкурсом, при цьому кандидатуру міг

ОГЛЯД-КОНКУРС

Його проголошують ректорат і громадські організації з нагоди 125-річчя нашого вищого учбового закладу. Це буде огляд самодіяльної художньої творчості і культурно-масової роботи, що сприяє розвиткові творчих здібностей кожного.

До участі в огляді-конкурсі запрошуємо колективи і окремих виконавців з усіх факультетів.

Конкурсні концерти проходитимуть з 23 по 26 квітня в новому Актовому залі. Кожен з них має бути не довшим за 40—60 хвилин. Точну дату й годину концерту визначить жребікування.

У концертах можуть брати участь вокальні й вокально-інструментальні ансамблі, хореографічні й театральні колективи, агітбригади, вокалісти, декламатори, аматори оригінальних жанрів, інші колективи і виконавці.

Програми концертів, затверджені керівництвом факультетів, слід подавати в день огляду до жюрі — в двадцятьох примірниках.

Переможців конкурсу визначатимуть за:

— виконавською майстерністю, різноманітістю і якістю самого концерту;

— рівнем культурно-масової роботи на факультеті — участи факультету в загальноуніверситетських культурно-масових заходах 1989/1990 навчального року.

Оцінку концертам складатимуть жюрі, до яких ввійдуть викладачі, працівники факультетів, спеціалісти за жанрами.

Остаточна оцінка кожного номера й концерту складатиметься з суми балів жюрі.

Факультет, якому буде присуджене перше місце, дістане перехідний приз.

Колективи і виконавці, які покажуть найвищий творчий рівень, стануть учасниками завершального концерту, що відбудеться 1 травня, і ювілейного концерту, присвяченого 125-річчю університету.

ГОТОВИМСЯ К СЪЕЗДУ

Партком информирует

С 21 МАРТА ПО 2 АПРЕЛЯ 1990 ГОДА В УНИВЕРСИТЕТЕ СОСТОЯЛИСЬ ОТЧЕТНО-ВЫБОРНЫЕ ПАРТИЙНЫЕ СОБРАНИЯ. СЕКРЕТАРИЯМИ ПАРТИЙНЫХ БЮРО ИЗБРАНЫ:

- Геолого-географический факультет — доц. Сульдин В. А.
- Кафедра политической истории ХХ в. — доц. Глининский В. П.
- Исторический факультет — доц. Демин О. Б.
- Кафедра теории социализма и политической социологии — ст. преп. Сиволога В. Ф.
- Инженерный центр «Алмаз» — Кулебаба В. В.
- Факультет романо-германской филологии — доц. Яцик М. З.
- Кафедра философии гуманитарных фактов — доц. Зайцев В. А.
- Астрономическая обсерватория — ст. науч. сотр. Кошкун Н. И.
- Филологический факультет — доц. Черноиваненко Е. М.

КАНДИДАТАМИ В ДЕЛЕГАТЫ XXVIII СЪЕЗДА КПСС ВЫДВИНУТЫ:

- профессор Зелинский И. П. (геофак, деканат по РИУ, кафедра политической истории ХХ в., истфак).
- профессор Фащенко В. В. (филфак).
- профессор Шелест Д. С. (кафедра социализма и политической социологии).
- профессор Попова И. М. (кафедра философии гуманитарных фактов).

КАНДИДАТАМИ В ДЕЛЕГАТЫ НА XXVIII СЪЕЗД КОМПАРТИИ УКРАИНЫ ВЫДВИНУТЫ:

- доцент Калустян Л. Х.

(геофак, кафедра политической истории ХХ в.)

— доцент Федчук А. П. (деканат по РИУ)

— доцент Жаборюк А. А. (истфак, филфак)

— доцент Самойлов Ф. А. (истфак)

— ст. IV курса истфака Мурзаковский Г. М. (истфак)

— профессор Анищук В. В. (кафедра теории социализма и политической социологии)

Окончательно вопрос о выдвижении кандидатов в делегаты на XXVIII съезд КПСС и XXVIII съезд Компартии Украины от Одесского университета будет решаться на общегородском партийном собрании.

КАНДИДАТАМИ НА ДОЛЖНОСТЬ СЕКРЕТАРЯ ПАРТКОМА ВЫДВИНУТЫ:

- профессор Анищук В. В. (геофак, фак. политич. истории ХХ в., филфак, каф. теории социализма и полит. социологии)
- доцент Федчук А. П. (деканат по РИУ)

КАНДИДАТАМИ В ЧЛЕНЫ ПАРТИЙНОГО КОМИТЕТА ВЫДВИНУТЫ:

- профессор Зелинский И. П. (геофак)
- доцент Калустян Л. Х. (геофак)

— доцент Домбровский А. И. (деканат по РИУ)

— профессор Анищук В. В. (кафедра политической истории ХХ в., кафедра теории социализма)

— доцент Лозовский А. К. (истфак)

— доцент Глебов В. В. (истфак)

— доцент Коваль И. Н. (истфак)

— доцент Мостовая Л. Б. (филфак)

— профессор Нушикян Э. А. (ф-т РГФ)

— доцент Федчук А. П. (астроном, обсерватория)

— редактор «ЗНК» Щербань Н. Т. (Астроном, обсерватория)

3, 4, 5, 6 апреля 1990 года состоятся отчетно-выборные партийные собрания на биофаке, юрфаке, химфаке, физфаке, мехмате, военной кафедре, ректорате, кафедре политической экономии, АХЧ, УЭМ, кафедре педагогики, психологии, УНПЦ, на которых также будут обсуждаться вопросы о выдвижении кандидатов в делегаты на XXVIII съезд КПСС и XXVIII съезд Компартии Украины, о кандидатуре на должность секретаря парткома и кандидатурах в новый состав парткома.

В. ГЛЕБОВ,
заместитель секретаря
парткома по
организационной работе.

***

Состоялось отчетно-выборное собрание коммунистов геолого-географического факультета. О работе партбюро отчитывался В. Н. Кадурич. В прениях выступили восемь коммунистов. Секретарем партбюро нового состава избран В. А. Сульдин.

Коммунисты геофака рекомендовали кандидатом в делегаты XXVIII съезда КПСС ректора университета И. П. Зелинского, кандидатом в делегаты XXVIII съезда Компартии Украины — председателя профкома ОГУ Л. Х. Калустяна.

Обсуждалась кандидатура будущего секретаря парткома университета. Кандидатом назван В. В. Анищук.

О том, что уроки литературы в школе отбивают у детей желание читать книги, и что духовные богатства поэзии остаются для них за семью замками, говорено уже и переговорено. Опыт учителей-новаторов показывает, что духовное развитие учеников зависит в первую очередь от личности учителя, которого, конечно же, надо хорошо готовить в институте, обеспечить нужной литературой, платить ему приличную зарплату и повышать социальный престиж его профессии. Тогда и личностей среди учителей будет больше, и дети будут «помнить чудные мгновения» познания истины и красоты.

Ольга Николаевна Гриценко преподает английский язык и литературу в 9-й и 12-й украинских школах с углубленным изучением английского языка. В старших классах в программу входит также американская литература, страноведение, научно-технический перевод. А вне программы Ольга Николаевна ввела для своих учеников «поэтический перевод» — занятия, которые вызывают у детей огромный интерес и тягу к поэзии. Они читают английскую и американскую классику и современную поэзию, детские стихи, интересуются русскими и украинскими переводами известных поэтов, разбирают, как это сделано, и главное — переводят сами. Ольга Николаевна предлагает группе одно стихотворение, начинают работать все вместе, переговариваются, входят в азарт, а уже заканчивают каждый дома — когда начали положено и вызван интерес, уже есть желание довести дело до конца. Некоторые переводы дорабатываются коллективно, и так называются — рабочий вариант.

В кружок поэтического перевода ходят дети, начиная с 6-го класса — их прелестные по непосредственности и разнообразию переводы детских стихов еще раз напоминают, как богато одарены дети в этом возрасте и как важно поддерживать в них эту одаренность, воспитывать увлеченных читателей.

лей и ценителей высокой поэзии.

В старших классах ребята переводят классику — Шекспира, Эдгара По, Лонгфелло, Роберта Фроста и других. Эта работа помогает им изнутри войти в мир больших поэтов и почувствовать, что литература имеет к их жизни прямое отношение, углубляет и обогащает их эмоционально и нравственно. Ольга Николаевна отмечает особую увлеченностъ поэтическим переводом таких своих питомцев, как Юрий Сабельников, Татьяна Килишек, Вика Галий (сейчас студенты факультета РГФ ОГУ), Ванда Мицевич (учится в ОПИ), Инна Лимонова (поступила на факультет восточных языков в Ленинграде). Постоянно в кружке занимается человек 25. В учебном кабинете Ольги Николаевны сидят ученики собрана хорошая библиотека поэтических переводов и книг англоязычных авторов. На базе кружка поэтического перевода возник фольклорный ансамбль, руководят которым Юра Сабельников и Ольга Николаевна. В составе ансамбля — гитары, банджо, губная гармоника, шумовые инструменты, синтезатор и скрипка. Ребята исполняют американские фольклорные мелодии, используя оригинальные тексты и собственные переводы. А недавно они записали украинскую народную песню, привезенную из Канады, и с успехом исполнили ее на Дне украинской культуры.

В апреле в Одессе будет проходить семинар для школ с углубленным изучением английского языка, который проводят Институт усовершенствования учителей и Министерство просвещения Украины. Ольга Николаевна Гриценко будет представлять свои уроки по литературе, кружок поэтического перевода и фольклорный ансамбль.

Предлагаем читателям переводы английской и американской поэзии, сделанные в разные годы учениками Ольги Николаевны Гриценко.

Б. ВЕРНИКОВА.

Лягушонок почхал свой бок,
Он дрожит и все время
не спит,
И сейчас под бревном

сидит.
Перевод Наташи
ВАСИЛЕВСКОЙ,
[6-а кл., СШ № 121].

И вдруг щенок увидел
Лягушку под бревном.
Сказал: «Гав-гав, —
и прыгнул, —
Идем гулять вдвоем».

Но важная лягушка
Оветила ему:
«Наверно, поиграться
Придется одному».

Ты страшный и огромный,
Шумишь на целый свет,
И лаешь непрерывно,
Как будто дела нет».

Ушел щенок с обидой,
Улегся под окном,
А глупая лягушка

Осталась под бревном.
Перевод
Ольги РУДЕНКО.
[6-й класс, СШ № 121].
* * *

Маленький зеленый
лягушонок
Сидел под большим
бревном.
Испугавшись большого добра,
Он решил не бросать

свой дом.
«Гав-гав», — сказала
собака, —
Ну, и сиди под бревном!
«О-кей, — сказала лягушка, —
Не развали своим лаем

мой дом».
С тем и ушел Мистер Дог.

Перевод Татьяны КИЛИШЕК.
[10-й класс, СШ № 50].

Собака грозила, собака
просила:
«А ну-ка, быстрой вылезай!»
Ну, а лягушка смеялась,
шутила:

«Шуму не поднимай!»

Затем собака домой ушла,
Покинувши Миссис Лягушку.
И мы теперь ее можем

найти
Под старым бревном
на опушке.

Перевод
Виктории ЗАЙЦЕВОЙ.
[6-б кл., СШ № 121].

* * *

Зеленая лягушка
Сидела под бревном.
И солнечко светило
Чудесным летним днем.

А рядом у сарая
Сидел ленивый пес
И, широко зевая,
Поднял пушистый хвост.

Г. ЛОНГФЕЛЛО ПОХУМУРІЙ ДЕНЬ

Дні холодні, темні, сірі.
Іде дощ і вітер віє.
Марно гілка винограду
Все ще захищує шукає,
Але з подихами вітру
Листя живте опадає.
Заспокоїться, мое серце,
Перестань стогнати й
плакати.
У житті не тільки слози.
Вийде сонце із-за хмари,
Доля твоя, як у інших,
І до тебе приайде радість.
Мої думки все частіше
До минулого звертають,
Але юності надії
Вже ніхто не повертає,
Мої дні холодні й сірі.

Перевод
Ванды МИЦЕВИЧ.
(10-й класс).

ЩЕНОК И ЛЯГУШКА

Зеленая крошка-лягушка
Забралася под бревно
И не хотела выходить
Старому псу назло.

◆ Церковь Во Имя Всех Святых на первом христианском кладбище, разрушенная в 30-е годы. Фотопрепродукция со старой почтовой открытки издания «Шерер и Набгольц, Моск-ва».

«Любовь к родному пепелищу...»

«Рост сов. городов и их социалистич. реконструкция, — сообщалось в 12-м томе БСЭ, — вызывают необходимость в закрытии и частичной ликвидации старых К. (кладищ — О. Г.). В соответствии с этой «необходимостью», было снесено с лица земли I одесское христианское кладбище, где нашли свое последнее пристанище люди, формировавшие Одессу, ее до сих пор загадочный феномен. Родокопаки и Маврокордато, Анатра и Кешко, голые и ширро... Да разве перечислишь всех негоциантов и шкиперов, музыкантов и врачей, каменщиков и плотников, извозчиков и суплеров, сапожников и золотых дел мастеров? А «отцы города» Г. Г. Маразли, А. Г. Строганов и его язвительная сестра И. Г. Полетика, а и. В. Сабанеев, а герой Шипки Ф. Ф. Радецкий, а Феликс, Михаил и Людвиг Дерибасы, а «Герод Новороссии» Аполлон Скальковский, а создатель музеума древностей, пушкинский знакомец и. Н. Бларамберг, а «брать милый» — Левушка Пушкин? Здесь же — вся профессура, весь цвет Ришельевского лицея, других старейших учебных заведений города.

И никто не придет поклониться их праху. Перед чем же «кудри накладять и плакать», перед вольерами с верблюдами и антилопами гнус? танцплощадкой? каруселями? типовыми парковыми монументами-уродцами?

Но есть же, Боже мой, мемориальное второе кладбище. Уж там, надо думать, все в порядке?! И, разумеется, могилы выдающихся ученых, профессоров ныне действующих вузов ухожены и посещаются благодарными учениками, последователями, студентами? С этими вопросами мы обратились к старшему научному сотруднику отдела охраны памятников истории и культуры облисполкома Г. И. Перлову.

Прямо скажем, разочаровал нас Генрих Иосифович. Поросло все билье да травою забвения. Бродили както неведомыми этими дорожками представители комиссии облисполкома и наткну-

лись на покосившийся крест. Как в страшной сказке. И надпись на том кресте разоблачила: «Алексей Иванович Маркевич». Само мраморное надгробие ночной тать, правда, давненько утащила. Батюшки, да это же тот самый Маркевич, автор истории Новороссийского университета, воспеваемый сочинитель фундаментальных работ по истории города и края, литературоведению. Какова археологическая находка в сырой кладбищенской сельве накануне 125-летия ОГУ!

Да не петушишь ты, одернет меня читатель: это когда было-о. При царизме проклятом, без малого 90 годков тому! Согласен, отвечаю, но можно что-нибудь «посвежее» поискать. Наших, университетских, — надгробия профессоров Е. И. Синельникова, И. И. Пузанова, Е. Ф. Клименко, Н. Г. Лигнау, Е. А. Кириллова, С. Г. Попруженко, С. М. Танатару, Н. И. Петренко-Критченко, А. Я. Шпакова и прочих, вспоминаемых всеу. Ищите, может, и споткнется кто в буряне о могилку легендарного одессита, знаменитого университетского механика И. А. Тимченко.

Так это только университет утратил «любовь к родному пепелищу, любовь к отеческим гробам»? Отнюдь, джентльмены. Вот еще небольшой реестр забытых могил представителей славного Оти: В. И. Алымова, К. А. Богомаза, Е. Н. Ефимова, И. Ф. Иваковкина, П. А. Кирьякова, Н. И. Озолина, В. Н. Пинегина, Д. Г. Пилизо, Г. К. Суслова. Забыли своего первого ректора В. А. Лаптева в ОИИМФе, не ведают, где могилы профессоров С. Т. Каминского, В. Ф. Котова, А. М. Ярошевского и других. А люди, некогда дававшие клятву Гиппократа, начисто забыли своих коллег и учителей Я. Ю. Бардаха, П. И. Бахова, Л. Ф. Дмитренко, Я. В. Зильберберга, В. П. Кузнецова, Н. А. Куроверова, Д. М. Лаврова, Н. К. Лысенкова, Д. Л. Meersona, В. П. Снежкова, Н. А. Щеголева...

Слишком длинный список? Не короче памяти нашей. Это не просто имена. Это лю-

ди. Это судьбы. Это — МЫ САМИ.

Я буду называть снова и снова, может быть, прошибет кого-то. А. А. Браунер, А. Н. Кириченко, А. А. Кипен, С. А. Никитин, Н. М. Преображенский, М. С. Шашкин, И. Д. Щербак — это ОСХИ. А найдут студенты ОТИХП хотя бы могильный холм организатора и первого ректора своего Э. О. Ротмана? Или, скажем, будущие инженеры-строители — известного архитектора из ОИСИ В. Ф. Тренке?

Ну что ж, милостивые государи, поговорим теперь со студентами на темы морали и этики? Поругаем молодежь — смотри, какая она бездуховная, равнодушная, жестокосердная. В самом деле...

А вот вам и еще одна «добавка» — забытые репрессированные. Будто никогда и не было людей.

Передо мной словник, составленный опять-таки Г. И. Перловым. Здесь только репресированная профессура университета. Перечень, как говорит Генрих Иосифович, далеко не полный. И в этом «далеко не полном»... 62 (!) фамилий. Ах, как хочется вспомнить всех поименно: юристов А. И. Покровского и П. М. Толстого, геолога А. И. Пиотровского, химика Д. А. Дерибаса, математика Н. К. Боссе, историка Ф. Г. Алексина... Как хочется прочесть полуистертую клинопись их судеб...

Надо бы бросить этот наизнадательный тон, да что-то не получается. Это же тупик, замкнутый круг, как хотите. Это колесо истории, под которое мы все время попадаем, не умея и не желая себя продлить в прошлое и будущее. Это и не жизнь вовсе, а какие-то обрывки, фрагменты, осколки.

Говорят, уровень культуры этноса определяется развитостью в нем культа почитания предков, умерших. Говорят, это и есть уровень приобщения этноса к вечности, след, аура, душа, дыхание, усвоенное Вселенной...

Олег ГУБАРЬ.

Не стало Ефима Исааковича Таубмана. Трудно, болально это осознавать. Ушел из жизни большой ученый, настоящий интеллигент, жизнерадостный, по-настоящему молодой человек.

Вот только на прошлой неделе он заходил в редакцию, интересовался нашими планами, делами, рассказывал, шутил. Всегда элегантный, по спортивному подтянутый, обаятельный, веселый и внешне преуспевающий, он производил впечатление вполне удовлетворенного, беззаботного человека. И только близкие к нему люди знали, какую непосильную ношу взвалил он на себя и тащит годы и годы.

Крупный специалист в области теплоэнергетики, Е. И. Таубман уже давно оперировал категориями «техносфера», «ноосфера», «экология», задолго до того, как они сделались притчей во языках. Парадокс заключался в том, что ученый осознавал: его

наука может оказаться орудием созидания в одних руках и разрушительной силой — в других. Потому он и посвятил себя проблемам экологизации энергетики.

Нет, надо было иметь силы поистине атланты, чтобы прошибить эту стену — кастовой замкнутости, равнодушия или некомпетентности ученых, с одной стороны, хамской недоступности власти имущих — с другой, — прошибить собой, «всей кровью жилок».

Не хочется подводить итог этой стремительно, напряженно, превозмогая прожитой жизни.

Но если что-то движется, перемещается к свету в этом «лучшем из миров», то это — заслуга именно таких людей.

Они любили этот мир, эту землю, они желали ей добра, и родная земля принимает их...

Журналисты «ЗНК».

НОСТАЛЬГИЯ

Поговорим о джентльменах. Из ОГУ! Тогда — о которых! Тех, что актеры, или тех, которые кавэнщики! А КВН — это игра или все-таки — шоу? То и другое!

Недели три назад встретил на улице Святослава Пелищенко. Он не был категоричен. Он был плюралистичен. Сказал, что всякий вправе по-своему понимать КВН. Капитан и некоторые представители старой команды выбрали для себя игру. Все так просто. Играть. Быть в КВН. Дышать им. Жить.

1 апреля. Праздник Одессы. Джентльмены выступают и тут, и там. Здесь играют и там играют. По-разному. Бог им судья.

«Команда джентльменов ОГУ» просит выразить через газету искреннюю признательность проректору по научной работе профессору М. Н. Чеснокову,

и все-таки ждешь чего-то. Чуда. Вот команды актеров и игроков ломают разделяющую их «берлинскую стену»... Экая, право, сентиментальность.

Но я хочу знать, что же ощущали актеры, следя за телегрой, безучастными участниками. Я хочу понять, как это можно пережить! Оставаясь джентльменом.

Помните, конкурс капитанов. Славе Пелищенко предложили вратить. Как физик он ответил: задача сформулирована некорректно. Вратить джентльмен не должен. И говорил чистую правду...

ДЖЕНТЛЬМЕН
ПО МЕРЕ СИЛ.

который оказал исключительно большое содействие в организации ее поездки в столицу для участия в телегре.

6 апреля — День освобождения Эфиопии

К СВОБОДЕ ТЕРНИСТЫЙ ПУТЬ

Эфиопия — страна с многовековой историей. В начале нашей эры на ее территории существовало Аксумское царство, которое к тому времени достигло высокого уровня экономики и культуры.

На основе древней цивилизации в XIII-XIV вв. в Эфиопии возникла раннефеодальная империя. Переход к развитому феодализму сопровождался ослаблением центральной власти и одновременным усилением влияния местных феодалов.

Только во второй половине XIX века возникли предпосылки для образования централизованного государства. Однако процессу экономического и социального развития страны препятствовали крупные европейские державы, стремившиеся превратить Эфиопию в колонию иработать ее народ.

Мощным толчком пробуждения национального самосознания эфиопского народа послужила оккупация страны войсками фашистской Италии (1935-1942).

Агрессия итальянских войск вызвала небывалый подъем патриотизма среди населения Эфиопии. На защиту родины поднялись десятки тысяч людей в самых отдаленных уголках страны.

Но слабо вооруженной Эфиопии было нелегко противостоять 300-тысячной, оснащенной новейшим по тому времени оружием армии фашистской Италии.

Негативные последствия для освободительной борьбы имела и феодальная междуусобица, рацидивы традиционализма, узоместнические корыстные ин-

тересы племен, нежелание эфиопских военачальников придерживаться тактики партизанской войны.

С момента оккупации итальянцами столицы Эфиопии Адис-Абебы (май 1936) начинает развертываться крупномасштабная партизанская война, ставшая характерной особенностью эфиопского национально-освободительного движения.

В июне 1940 г. Италия объявила войну Англии и Франции. Северо-Восточная Африка становится полем сражений второй мировой войны.

С началом поставок английского оружия активизировались действия эфиопских партизан. 6 апреля 1941 года, когда эфиопские патриоты очистили от оккупантов подступы к столице, в Адис-Абебу вступили английские войска. К началу 1942 г. итальянские оккупанты были полностью изгнаны из Эфиопии.

Значительными оказались людские потери. 760 тысяч человек, в том числе большое количество представителей интеллигентии, погибли в борьбе с врагом.

Стране был нанесен огромный материальный ущерб, уничтожены 525 тыс. жилищ, убиты миллионы голов скота. Общий размер материальных потерь превысил 180 млн. фунтов стерлингов.

Гордый эфиопский народ целиком жертв и потерпеть сумел отстоять свою свободу и независимость.

6 апреля — день победы над итальянским фашизмом.

Тадевос Ассебевор, студент V курса истфака

Деканат, партбюро, профком геолого-географического факультета выражают глубокое соболезнование доктору Биланчу Я. В. в связи с тяжелой утратой — смертью отца.

ПИШІТЬ НАМ:

270057, Одеса-Центр, вул. Петра Великого, 2, держуніверситет, редакція газети «Знані наукові кадри».

ЗАХОДТЕ:

Одеса, вул. Радянської Армії, 24, 1-й поверх, кімната, 9.

ДЗВОНІТЬ:

Тел. 23-84-13.

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.